

виконання покарань № 275 від 25 грудня 2003 р. / Офіційний вісник України. – 2003. – № 52. – Ст. 2898.

5. Самсонов В.Н. Административное законодательство: понятие, содержание, реформа. – Х.: Основа, 1991. – 120 с.

6. Ізоляція засуджених до позбавлення волі на певний строк у виправних колоніях: дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 / Лисенко Марина Ігорівна ; Нац. акад. внутр. справ. – Київ, 2017. – 197 с.

7. Оніка Л.П. Міжнародні стандарти поведіння із засудженими жінками та їх імплементація в законодавство і практику виконання кримінальних покарань в Україні. // Наук. вісн. Херсон. держ. унту. – 2014. – № 1/6. – С. 153-158.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-358-6-32>

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ У СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ В УКРАЇНІ

Марчук Тарас Миколайович

*здобувач освітньо-наукового рівня (доктор філософії),
Науково-дослідний інститут публічного права
м. Київ, Україна*

Бабій Максим Ігорович

*здобувач освітньо-наукового рівня (доктор філософії),
Науково-дослідний інститут публічного права
м. Київ, Україна*

Законність як одна зі складових основ демократизації нашого суспільства і захищеності індивіда від свавілля влади є насамперед у вигляді керівного початку в діяльності всіх державних органів і посадових осіб. Означене повною мірою стосується і правоохоронних структур, які через функціональну специфіку особливо пов'язані із законністю. Не менш важливим є те, що правоохоронні органи обов'язково здійснюють свою діяльність від імені держави спеціально уповноваженими суб'єктами. До таких суб'єктів належать як вищі органи державної влади – Верховна Рада України, Президент України, Кабінет Міністрів України, Міністерство внутрішніх справ України, так й інші [2].

Виходячи з міжнародних та європейських стандартів, в основу діяльності правоохоронних органів щодо забезпечення прав людини покладаються принципи верховенства права, законності, визнання людини найвищою соціальною цінністю; пріоритетності її природних прав; забезпечення прав і свобод людини як основного обов'язку правової демократичної держави, її правоохоронних органів зокрема; право людини на захист своїх прав; відновлення прав потерпілого від злочину, підвищення ролі громадських правозахисних організацій та їх участі у формуванні державної правової політики; забезпечення через демократичні процедури контролю за здійсненням державними органами своїх повноважень; відповідність законодавства з прав людини міжнародним нормам і стандартам та ін. [1].

Проголошення в статті 3 Конституції України найвищою соціальною цінністю життя, здоров'я, честі, гідності, недоторканності та безпеки людини і громадянина визначає відповідальність держави перед людиною за свої дії чи бездіяльність, адже не достатньо проголосити права – потрібно гарантувати їх виконання. При цьому держава не лише має бути гарантом належної реалізації передбачених Конституцією і законами прав і свобод людини та громадянина, а й має забезпечувати належний захист у всіх випадках незаконного втручання в життя і діяльність особи та примусового впливу на неї, тобто бути гарантом від свавілля, беззаконня, самоуправства, зловживання владою з боку її органів та посадових осіб, особливо з боку правоохоронних органів [3].

Одним із центральних органів держави є поліція, яка наділена виконавчою владою, відповідно до ст.1 Закону України «Про національну поліцію» служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку. Її основними завданнями згідно зі ст. 2 є охорона прав і свобод людини, а також інтересів суспільства і держави; протидія злочинності. Рівень реалізації зазначених завдань свідчить про стан демократії у країні [4].

До системи нормативно-правового регулювання діяльності поліції згідно із Законом України «Про Національну поліцію» належать: Конституція України, закони й кодекси України, постанови Верховної Ради України, укази Президента України, постанови Кабінету Міністрів України, нормативні акти МВС України; Загальна декларація прав людини, міжнародні правові норми, ратифіковані у встановленому порядку [5].

Одним з основоположних завдань держави та легітимною підставою монополії державної влади є встановлення охоронюваного правом та стабільного порядку. Загроза безпеці нормального суспільного співіснування виникає тоді, коли окремі громадяни ставляться з

неповагою до загального правопорядку або окремих прав інших членів суспільства, діють (поводяться) усупереч принципам громадського співіснування або спричиняють шкоду нормальному функціонуванню державних органів. Відвернення цих загроз безпеці суспільства та запобігання порушенням правопорядку саме і є завданням поліції [6].

Прийнятий Закон України «Про Національну поліцію» лише частково дав розуміння наступних кроків розбудови поліції. Разом із тим він потребує прийняття низки супутніх законодавчих і нормативних актів, які так і не були прийняті. У зв'язку з цим практично унеможливлено дієвий контроль за безпекою дорожнього руху, незрозумілою є ситуація із затриманням осіб та доставлянням їх до поліції, не визначена ситуація з конвоюванням та утриманням заарештованих осіб, не встановлено способів оцінювання рівня довіри до поліції, порядку участі громадськості у контролі за роботою поліції та багато іншого.

Проте діяльність лише державних правоохоронних органів не завжди здатна повною мірою забезпечити конституційне право людини на захист своїх законних прав та інтересів.

Отже, основними правоохоронними органами, які здійснюють негативний вплив на забезпечення прав і свобод людини, є Національна поліція України, яка внаслідок пасивності її керівників не домоглася прийняття ефективного законодавства, яке змогло б знизити факти порушення прав і свобод людини і громадянина. Але матимемо надію що реформування на даному етапі не зкінчиться і позитивних зрушень буде більше.

Література:

1. Тацій В.Я. Утвердження і забезпечення прав та свобод людини – головний конституційний обов'язок демократичної, правової, соціальної держави. *Вісн. Акад. правових наук України*. 2000. № 4 (23). С. 3-19.
2. Шопіна І.М. Адміністративно-правове регулювання управління органами внутрішніх справ України: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07. / Держ. НДІ М-ва внутр. справ України. Київ. 2012. 36 с.
3. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-В. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
4. Про Національну поліцію України: закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 40-41. Ст. 379.
5. Захист прав, свобод і законних інтересів громадян України в процесі правоохоронної діяльності: Головне управління по роботі з особовим складом МВС України; Донецьк: ДІВС, 2001. 656 с.
6. Римаренко Ю.І. Приватне життя і поліція. Концептуальні підходи. Теорія та практика. Київ : КНТ, 2006. 740 с.